

Selmeczbányai Hetilap

VEGYES TARTALMÚ HETILAP.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 75./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is czimzendő.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:

Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 „
Negyedévre 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

A pánszláv ügy.

Mult számunkban már megenlékeztünk azon pánszláv mozgalomról, melynek a helybeli ev. lyceumon ennek lelkes tanári kara nyomára jött. Azóta a vizsgálat megejtetett, s így most abban a helyzetben vagyunk, hogy az ügyről részletes tudósítást adhatunk.

1894. óta Hontvármegyével együtt a lyceum is a dunáninneni ág. hitv. ev. egyházkerületbe tartozik, minek következtében Túróczból, Nyitrából is az az előttnél több tanuló keresi fel ezen középiskolánkat. A tanári kar természetesen az onnan jövő tanulók maguktartását különösen figyelemmel kísérte, de a legújabb ideig semmi gyanus üzelmeket nem vett észre. A mult tanévben ugyan járt az I. osztályba egy nyitravármegyei tanítónak fia, ki a magyar nyelvben tüntetőleg mintegy 8 hónapon át sem mutatott fel lényegesebb haladást és ki az egész osztályban egyetlen nem akart millenniumi érmet; de töle az intézet könnyen szabadulhatott, mert egyébként is kifogás alá esvén magaviselete, az igazgató tanácsára atyja még a tanév berekesztése előtt haza vitte.

Ebben a tanévben azonban több gyanus körülmény a tanári kart még éberebb felügyeletre sarkalta. Így egy tavalyi jeles tanulóról szállinkező hír, hogy most a pozsonyi theológián a pánszlávok vezére.

Ekkor, november végén, küldetett be az igazgatóshoz Losoncra névtelenül és minden magyarázó szó nélkül egy tót levél, melyet egy lyceumi VII. osztálybeli tanuló írt egy ottani tanuló — ismerőséhez. Hogy kicsoda küldte el ezen levelet, hogyan jutott a küldő kezéhez, ma sem tudni. Tartalma valóban megdöbbentő volt. A tanuló azt írja benne, hogy tervük nem sikerült, hogy mintegy 40-en vannak, köztük 12

apostol, és hogy neki jobb szerencsét kíván nehéz feladata teljesítéséhez.

Az igazgatóság természetesen már ezen levél alapján megindíthatta volna a levélíró ellen a vizsgálatot; azonban gyökeresen ki akarván irtani a fekélyt, nevezetesen meg akarván tudni, hogy kik azok a negyvenen, kik azok az apostolok, megbizta a levélíró osztályfőnökét, Jankó János tanár urat, a nyomozással.

Ebben a nevezett tanár 2 hónapon keresztül a legnagyobb buzgósággal járt el, s végre megtalálta a tervezett titkos társaság könyvtárát, mely az eredetinek ugyan alighanem csak romjait foglalta magában, de mégis oly hazafiatlan irányú könyveket tartalmazott, hogy kétséget nem hagyott fenn a résztvevő tanulók gondolkodása felől. Egyes tanulók érzelmeit pedig még inkább megvilágították a náluk lefoglalt versgyűjtemények s egyéb irományok.

Jankó tanár jelentése folytán Jezsoviits Károly igazgató-tanár szigorú vallatásnak vetett alá vagy 20 tanuló, s ebből meggyőződén, hogy egy titkos társaság alakítására való szándék többekben csakugyan megvolt, az ügyet a tanári gyűlés elé hozta, mely valamennyinek a fegyelmi szék elé állítását határozta el.

A lyceum törvényei szerint a tanulók oly fegyelmi vétségeiben, melyeknek esetleg kizárás lehet következménye, nem a tanári kar, hanem a fegyelmi szék ítél. Ez az iskolai felügyelőből, mint elnökből és a tanár testületből alakul. A jelen esetben, Farbaký István távol lévén, az elnöki tisztet az ő helyettese, Heinz Hugo helybeli ügyvéd vitte.

A fegyelmi szék január 27-én d. u. 3-tól késő estig tartotta gyűlését, különösen azt igyekezvén kideríteni, hogy a titkos társaság nem alakult-e tényleg,

hogy mindent elpusztított, ha Foikh eleget nem tesz a török kívánságának. Az administrator erre a bánya-bíróhoz fordult, hogy könnyű volna most a tábornoknál kieszközölni 100 muskétásnak Selmeczre való helyezését, csak tudnák azután eltartani. A 10 meglevő trabant heti fizetésére 3 aranyat küld. Foikhot figyelemzetti az administrator, hogy ne keverje magát bajba a töröknek való meghódolással; ne féljen semmit; a tárnának nem árthatnak a törökök; az aknát pedig egy öllel torkolata alatt padoltassa be s töltsse ki a padolat feletti részt töreccsel; az épületeket pedig istenre kell bízni: ha megégnek, hát megégnek.

A tanács, úgy látszik, nem volt rossz, mert semmi bizonyítékunk nincs arra nézve, hogy a török valami komolyabb dolgot követett volna el.

Bár nem tartozik szorosan Selmecz történetéhez, még sem hagyhatjuk fölemlítés nélkül, hogy 1643-ban a kincstár milyen vásárt csinált a Zólyomi uradalommal.

Eszterházy Pál ugyanis megvette az uradalmat, de az adás-vevési szerződésben az udvari hivatal bölcsen megfeledezett kikötni, hogy az erdőségek a bányászati használatára maradhassanak. Igyekezett is Ő Felsege ez uradalmat szép szerével visszavásárolni Eszterházytól, természetesen nagyobb árt fizetve érte mint a mennyiért eladatott.

Selmeczre nézve valahára nyugalmasabb idők következtek. 1647-ben Rákóczival véglegesen megkötötték a béke, és Selmecz megkönnyebbülten fellélegzett.

Ez a visszanyert önbizalom azután olyasmire vitte rá a selmeczieket mi őket igen szép birtoktól fosztotta meg.

A dolog ugy esett.

A városról nem messze volt egy Kúszihübel (Kisiblye) nevű majorság, hozzátartozó földekkel és erdőséggel, melyet a saskői (sachsensteini) vágróf bitorolt. A város részéről támasztott igényperben a pozsonyi kamara már meg is hozta az ítéletet, mely szerint Selmecz városát, mint jogos igénylőt, illeti

tartott-e gyűléseket, voltak-e tisztviselői; mert ha igen, akkor a résztvevőket nemcsak ezen iskolából kellett volna kizárni, hanem a miniszternek ajánlani, hogy Magyarország összes iskoláiból kirekesztessenek. A vizsgálat tehát kiterjedt ezen és a vele kapcsolatos legapróbb részletekre, hogy pl. a 3 főbűnös kihallgatása több mint 2 órát vett igénybe.

A vádlottak szerencséjére kiderült, hogy a levélíró igazat mondott, midőn Losoncra azt írta, hogy tervük nem sikerült.

De többeknek vallomása, valamint a lefoglalt iratok határozottan a mellett bizonyítottak, hogy a szándék a főintézőkben arra csakugyan megvolt. Tót könyveket hoztak össze, melyeket azután olvasás végett kiadtak tanuló társaiknak. A bevallott könyvezimek is a mellett bizonyítottak, hogy a főintézők nagyon vigyázva jártak el, csak ártatlan utleírásokat vagy Jókainak egy tóra fordított regényét adva ki eleinte. Hogy később egyéb művekre is rákerült volna a sor, mutatja az, hogy a lefoglalt könyvek között, valamint egy impurumban megtalált s Túrócz-Szent-Mártonba a könyvkereskedőnek szánt könyvjegyzékben olyanok is vannak, melyek kétségtelenül fajgyűlölséget szítók. Az egyik levélíró már az orosz betűk használatában is gyakorolta magát. Néhány vallomásból kitűnt, hogy azok, kik könyveket vettek ki, titoktartásra kötelezték magukat.

A fegyelmi szék ennek alapján a 3 főintézőt az iskolából kizárta. A többiek fölött a következő napon a tanári kar mondott vétségükhöz mért szigorú ítéletet, néhányra azt, hogy a legcsekélyebb újabb vétség elkövetése esetén a fegyelmi szék elé fognak állíttatni kizáratás czéljából.

meg az említett major a hozzá tartozó földekkel és erdőséggel együtt. De a selmecziek nem győzték bevárni az ítéletet, s 1657 július 2-án a polgárok zene-szóval, akár csak valami nyári mulatságra mennének, kivonultak Kúszihüblre; de hogy nem ártatlan nyári mulatságra mentek, azt bizonyítja a két ágyu, melyet magukkal vittek.

Kiérve, igen bölcsen és jogosan vétek cselekedni, ha a nevezett majorságot felpörkölik, mit meg is tettek hűségesen. No de hát meg is adták az árát.

Büntetésül az önkényes eljárásért a majorság földestül, erdőstül az elébb említett bitorló saskői vágrófnak ítéltetett oda, s ezen felül a városra még pénzbírság is vettetett ki.

Az 1669-ik évben a katolikusok ismét kis tért hódítottak. Tudjuk, hogy ez év elején valamennyi templom az ágostai hitvallásuk-é volt. Ez év február 5-én az alsó templom minden hozzátartozóval királyi adománylevéllel a katolikusoknak adatott.

Megemlítjük itt, hogy német kéziratunk következetesen mindig csak császárról beszél s a magyar fejedelmeket, mint Báthory, Bethlen, Bocskay, Rákóczy, Tökölyi, valamint czek hiveit, a „Rebellen“ czímmel tiszteli meg. Nem akarjuk ezt a mult századbeli Selmecz politikai meggyőződésének tükrül tekinteni, de bizonyosága ez mégis annak, hogy Selmecz, hiába is tagadnók, német szellemű város volt bizony, s annál inkább válik dicséretére, hogy jelenleg itt a felvidéken mint a magyarság egy erős védbástyája és térfoglaló uttörőjeként szerepel.

Bocsássák meg szives olvasóink e kis állítást, melyet azért tartottunk helyén valónak, mert a közvellen elbeszélés kedveért kufforrásul szolgáló kéziratunk néhány pontját nemcsak szószertint, de eredeti szöveggel is adjuk legközelebb.

(Folytatása következik.)

TÁRCZA.

Selmeczbánya történetéből.

(Történelmi vázlat egy német nyelvű, mult századbeli kézirat felhasználásával.)

XXXII.

A város állapota a 16-ik és 17-ik században olyan féle lehetett, mint a lázbeteg-é. A folytonos viszálykodások, a bányamunkások nyugtalankodásai, a háborúságnak a város közeléig, sőt a városba is el-elecsapongó hullámai, a töröktől való félelem folytonos izgatottságban tartá a kedélyeket. Nem egészen száz esztendeje mult, 1552-ben volt az, midőn Ali, budai basa megjelent Drégely falai alatt s rombolla „teké-
kel a sziklafalat.“ A hős Szondy dicső eleste, melyet két koszorus költőnk, Czuzor és Arany oly remekül esetelt, fényes babér ugyan a magyar történelem koszorujában, de elgondolhatjuk, nem hatott épen bátorítólag a közel selmecziekre. Attól tarthattak, hogy a török ágyuk nemsokára Selmecz falát is fogják rombolni s török kard éle villog majd fejük felett. S e folytonos aggodalom sötét árnyként lebegett felettük majdnem száz éven át, míg nem 1644-ben komolyabb, fenyegetőbb alakot öltött. Ez évben ugyanis Staffultó és Siglisberg (Hegybánya) kénytelen volt meghódolni a töröknek, kik a Bieber-altárnánál levő karánót ki is rabolták. 1644 november 5-én 30 török lovas a selmeczi alsó kapuig vágatott, hol egy ácslegényt megsebesítettek a törökök, egy vén asszonyt, egy leányt és egy fiút pedig elragadtak; 8-ikán Hodrusbányára csaptak, s itt 3 embert összevagdaltak, kilenczet pedig rabságra hurczoltak. Mindenki félt, hogy most már Selmeczbányára kerül a sor, kivált, midőn a basa Foikhnak, a főaranyváltónak megüzente, hogy küldjön hozzá egy embert hódolatának jelül, mivel András-tárna, mely Foikh keze alatt van s a Gallison örökösök-é, meghódolt területen fekszik; ez üzenetét még oly fenyegetéssel toldotta meg a basa,

Az egész vizsgálatnak főtárgyát képezte még annak kiderítése, vajon ifjaink az ő államellenes ténykedésükre nem kaplak-e kívülről irányítást. Noha ezt a kihallgatott tanulók mind tagadták, az megis kétségtelennek látszik. Erre mutat a többször idézett levélnek azon helye, hogy losonci ismerősének nagyobb szerencsét kíván nehéz feladatához, mint a mennyi neki itt volt; erre mutat az egyik tanuló azon vallomása, hogy hallomás szerint az elmúlt vacatióban több tanuló egy Turócz-Szt.-Mártonban tartott összejövetelen arra kötelezte magát, hogy bármely iskolába fog menni, ott a pánszláv eszmének híveket igyekszik majd szerezni. Nagyon lehet, hogy ez összefügg a lyceumi esettel. Az legalább bizonyos, hogy a mi levélírónk a szünidőben megfordult Turócz-Szt.-Mártonban. Itt kell tehát a veszedelem forrását keresnünk, s erre ezen úton is felhívjuk hatóságaink figyelmét.

A lyceumra nézve azonban ez ügyben az az öröndetes jelenség derült ki, hogy a tanulók nagy tömege jó magyar. Mert maguk a tanulók akadályozták meg, hogy a tervezett tót társaság létre nem jött. Ugyanis midőn a leginkább vétkesek lakására néhány hazafias érzelmű ifju — akár véletlenül akár szándékosan, nem kutatjuk — beállított, az intézők a tót könyveket az ágy alá dobták, s ezzel vége volt a további tervezgetésnek. Hogy az illetők erről az igazgatóságnak jelentést nem tettek, rosszul tették. Megbocsátjuk, mert tudjuk, hogy az ifju nem szereti tanuló társát bajba keverni; hanem elvárjuk nemcsak a tanári kartól, de magától a hazafias érzelmű lyceumi ifjuságtól is, hogy ezentul kettőzött éberséggel fog őrködni a felett, hogy ezen régi, jó magyar szellemű intézetben semmiféle evvel ellentétes irányzat lábra ne kaphasson.

Végül kiemeljük, hogy a három kizárt főintéző úgy mint Hetsko Gyula, Gratza Vilmos VII-ed osztály Petyko András V-öd osztály tanuló, megérdemelnék hogy Magyarország összes tanintézeteiből kiiltassanak, mert ellen esetben mi magunk nevelünk belőlük Dulla Mátékat, Stefanovits Milosokat, Pietor Ambrusokat, Hurban Vajánszki Szvetozárokat stb. Egyáltalán e terjedő bajnak gátat lehetne vetni, ha politikailag kifogásolható egyéneknek Magyarország területén semmiféle diploma (ügyvédi; tanítói; jegyzői stb.) nem adatnék, illetve annak megszerzése lehetlenné tétetnék. Mert épen ezek a diplomás tanult emberek a legveszedelmesebb agitátorok s működési körüknél fogva is legtöbb alkalmuk van a néppel érintkezni és azt tévutra vezetni.

A Silicium Carbide (SiC)*)

Ezen érdekes és már is nagy mennyiségben gyártott vegyületet véletlenül fedezték fel azon eddig hasznalt kísérleteknél, melyeket mesterséges gyémántok előállítására végezték Amerikában véghez vittek. Ugyanis Edison indítványára. E. G. Acheson Amerikában ezen czélt oly módon akarta elérni, hogy az electromos olvasztó pestében Carboniumot kovásvavas timföldben föloldani igyekezett s a Carbonium kifejeződését a tömeg lassu kihülése után vélte elérhetni.

Nyert is igen kemény jegőczöket, de melyek nem bizonyultak be gyémántoknak. Ő azokat carbonium és timföld korundból állónak tartotta s azért Carborundonnak nevezte.

Pontos vegyelemzés alapján ezen jegőczök Si C képletnek feleltek meg. Miután ezen jegőczök keménysége a korund keménységét felülmultha s a gyémántot megközelítette — $c/2$ — Acheson ezen siliciumcarbide gyártására szabadalmat vett s gyakorlati alkalmazását gyémántpor és smirgli helyett a drága kövek csiszolásánál ajánlotta.

Miután pedig a hozzákötött reményeknek teljesen megfelelt: előállítására jelenleg gyárilag eszközöltetik főképpen Amerikában, de itt-ott Európában is. Ezen gyáraknál is ugymint minden electromos olvasztásnál fődolog a nagymennyiségű electromosság lehető előállítására s azért a nagy vízerőket szokták felhasználni. Így maga Acheson a Niagara vizesést akarja felhasználni és folytonosan 1000 lóerővel dolgozni. Addig csak 200 lóerővel rendelkezett és 6 electromos pestben évente 60 tonna tiszta Carborundumot állított elő. Legújabb hírek szerint a Carborundum company jelenlegi napi termelése 1800 kg.

Maga a Siliciumcarbide előállítására igen egyszerű valamint a hozzávaló electromos pest is. Carbonium gyanánt a lehetőleg tiszta kocsz vagy gazretorta szén alkalmazható, de a gyártott Siliciumcarbide minősége és mennyisége tisztább carboniumnál nagyobb. Ezen

*) Előadta Schelle Róbert kir. bányatanácsos akad. tanár a „Selmezi Gyógyászati és Természettudományi Egyesület” f. évi január hó 30-án tartott gyűlésén.

A helybeli természettudományi és gyógyászati egyesület f. évi január hó 30-án megtartott közgyűléséről.

— Eredeti tudósítás. —

Már a közgyűlés megnyitása előtt a Belházy-féle ház e czélra átengedett vegytani tanterme előkelő közönséggel telt meg, jelölül annak, hogy a hirdetett előadás közönségünk széles köreiből élénk érdeklődést keltett.

Schelle Róbert kir. bányatanácsos egy. elnök a nagyszámmal egybegyűlt tagok s a válogatott közönség jelenlétében következő lendületes szavakkal nyitotta meg a közgyűlést.

Örömmel üdvözlöm — ugymond — az egybegyűlt igen tisztelt tagokat és nagyrabecsült vendégeket egyetünk mai közgyűlésén, mert ezen tényből ismét azt következtethetem, hogy az érdeklődés egyesületünk iránt meg nem szűnt s hogy fáradozásunk a természettudományok terjesztésére és népszerűsítésére jövőben sem lesz hiábavaló.

Egyleti működésünk az elmúlt évben főleg az említett czél elérésére volt irányozva s ámbár korántsem tekinthetünk vissza teljes megelégedéssel az elért eredményekre, mégis tekintettel egyetünk szerény helyi viszonyaira s összehasonlítva azt más hasonló egyletekkel — úgyhiszem nincs okunk pirulni mult évi működésünk miatt annál kevésbé kétségbe esni egyetünk jövője iránt.

Ez évben is, a mint azt alapszabályaink előírják, főtörekvésünk abban állott, hogy lehetőleg számos és e mellett tartalmilag változatos szak- és népszerű előadásokat tarthassunk s hogy figyelemmel kísérve a természettudományok haladását azoknak fontosabb vívmányairól a szaküléseken beszámolhassunk s ha lehet azokat be is mutathassuk.

Ez okból én is a midőn mai közgyűlésünket ezennel megnyitom, kötelességet véltem teljesíteni midőn előadásom tárgyául az utolsó 3 évben feltalált oly két vegyület ismertetését választottam, amely nemcsak tudományos szempontból felette érdekes, hanem a mely a gyakorlati életben való alkalmazhatóságot tekintve már is jelentékeny tért kezd maga részére hódítani.

Ezen két vegyület a carboniumnak vegyülete a calciummal — másrészt a siliciummal, az ugynevezett calcium- és silicium-Carbid.

Az éljenzéssel fogadott megnyitó után ugyancsak az elnök másfél óráig tartó előadását kezdte meg általános figyelem között.

A tudományos, mint gyakorlati szempontból is igen érdekes előadást — a melynek egy részét mai

kocsz kellő aprítás után éppen olyan aprított kovásvával — kvarcczal — vagy aluminium siliciummal kevertetik mihez még a vegyfolyamat elősegítése és gyorsabb lefolyására kedvezőnek bizonyult más pótlóanyagokat mint különösen konyhasót keverni.

Ezen keverék az electromos pestben lehető magas hőmérséknek lesz kitéve oly módon, hogy megfelelő erős áramot vezetnek rajta keresztül. Miután a keverék az electromosságot nem vezeti, a két megfelelő vastagságu szénelektroda közé vékonyabb grafit pálcát helyeznek el, mely az áram vezetését különösen kezdetben közvetíti.

A magas hőmérsékben s a pótló anyagok behatása alatt a tömeg megolvad s Silicium-Carbid képződik, de csak ott, hol a hőmérsék legmagasabb, tehát a grafitpálca körül.

Legjobb keveréknek bizonyult 50% kocsz, 25% Si b₂ vagy Aluminium Silicate és 25% só.

A vegyfolyamat befejezése után a tömeget kihülés után kivesszik, összetörlik, kifőzik s a jegőczöket szitálás által osztályozzák.

Ezen jegőczök rendszeren sötét színűek ritkábban viztiszta, szabálytalan alakúak de az octaedikus alak tulajdonképpen észlelhető.

A jegőczök keménysége igen nagy s oly nagy mértékben tűzállók, hogy még oxygenben hevitve, sokáig ellenállnak.

Összetételük: Si b₂ 14%
Al₂O₃ + Fe₂O₃ 0.14
Ca 0.19
Mg O 0.06
C 29.71
O 0.47

Alkalmazása főleg mint csiszolóanyag zsurla helyett fontos, de különösen a gyémánt és egyéb drága kövek csiszolásánál alkalmas a mennyiben a Carborundum a legjobb Naxos zsurlát 9-10-szeresen felülmulja.

Carborundumból csiszolásra és vágásra alkalmas kereket készítenek oly módon, hogy azt 30% poranyaggal keverve és sajtolva szárítás után — lehető

tárczánk hozza, más részét pedig bő kivonatban lesz szerencsénk közölhetni — igen emelte azon számtalan szép kísérlet, a melyet előadó bemutatott, illetve a mellyel előadását kísérte. — Ezek közül különösen, a calciumcarbide különféle előállítására, annak könnyű szétbontására, alkalmazhatóságára veszélyes voltára stb. mint a mostani világitásunk összehasonlítására végzett kísérletek emelendők ki, a melyek mondhatni igen sikerültek s e mellett teljesen szembetűnők voltak.

Az előadó amint azt az előadás folyamán kivettük, fáradságot nem kimélve a legapróbb részletekig ölelte fel tárgyát úgy, hogy teljes, tiszta képet nyerhettünk a silicium- mint calciumcarbide sajátosságairól, tulajdonságairól valamint ezen két vegyületnek a jövőben való kiterjedt alkalmazhatóságáról.

A fokozott érdeklődés mellett lefolyt előadás befejeztével a nagyszámu hallgatóság élénk éljenzéssel jutalmazta az előadót.

Az idő előhaladottságára való tekintettel elnök végül ajánlja, hogy a kitűzött titkári- és e szélre kiküldött bizottság által megvizsgált pénztári jelentések, miután azok a legközelebb kiadandó évkönyvünkben ugyis részletesen lesznek felvéve, most mellőztessenek.

A közgyűlés az értelmű határozata után a közgyűlés berekesztett.

Mi a magunk részéről csak üdvözölhetjük az egyesületet munkálkodásában s különösen, hogy szép czélját szem elől nem tévesztve arra törekszik, hogy a nagyhorderejű felfedezések néha nagyon is tudományos utvesztőjét a mennyire lehet mellőzve, inkább azok gyakorlati értékét s egyuttal alkalmazhatóságát méltatja s ily irányban nyújt kellő szakszerű ismeretést, felvilágosítást érdeklődő közönségünknek.

Különlék.

— Személyi hír. Krassai lovag Kerpely Antal ministeritanácsos a mult héten rövid ideig városunkban időzött és mult szombaton Budapestre visszautazott.

— Főispáni látogatás. Horváth Béla főispán holnapután d. u. érkezik városunkba a gyorsvonattal Budapestről. Kíséretében lesznek kedves neje ő méltósága, huga, sógora, Kovács Sebestyén Béla csendőr ezredes és Soltész Istvan titkára. A főispán még az nap elnökölni fog a köz. bizottság ülésén, este pedig részt vesz a nagy álarcos bálon. A főispán és környezete a főispáni lakban fog megszállni.

Az új bányagazgató. Selmezbányai kir. bányagazgatóvá Svehla Gyula kir. bányatanácsos és szélaknai bányahivatali főnök lett kinevezve főbányatanácsosi czímmel és ranggal. A kinevezést a „Budapesti

magas hőmérséknek égetik. Itt főleg kitűnik előnye a zsurla felett. A zsurla vagy korundpor ily módon kezelve elvesziti keménységét s azért csiszoló kerekeket csak oly módon vagyunk képesek előállítani, hogy a korundport olvasztott sellakba keverjük s ebből a kívánt alakú csiszoló eszközöket alakítjuk. Hogy ezek mily rövid idő alatt tönkre mennek vagy alkalmatlanokká lesznek mindnyájunk előtt ismeretes.

A Silicium-Carbid azonkívül a vaskohászatban nevezetesen az aczélgártásnál kezd szerepet játszani. Ugyanis a keményebb basikus uton gyártott aczélfajták 0.15–0.20% Si tartalom által homogénebbek lesznek, rugalmasságuk fokozódik.

Ezen Si felvétel Ferrosilicium segítségével eszközöltetik eddigelé, de sokkal biztosabban elérhető Silicium-Carbid által a mely olvasztott aczélban igen könnyen felolvad. Előnye a Ferrosilicium fölött még abban is áll, hogy sokkal tisztább nevezetesen abszolút PS mentes a mi a Ferrosiliciumnál soha sem tapasztalható.

Surmann számításai szerint 1 kg Silicium-Carbid árának 54.3 fillérnek kell lenni, hogy a Ferrosiliciummal versenyezhesen.

Ugyanis a Ferrosilicium összetétel Lurmann szerint 11% Si, 0.1%, P ára pedig 78 Mk tonnánként. Ezen árnál és föltéve, hogy a nyers aczél árát 67 Mkával vesszük, a Ferrosilicium, a mely szükséges, hogy a gyártandó aczél 0.2% Si tartalommal bírjon következő költséget okoz 10 tonnánként.

1000 kg aczélhoz szükséges $\frac{20 \times 100}{11} = 181$ kg.
11% Ferrosilicium. Ezen 181 kg $\frac{78 \times 181}{1000} = 14.18$ mk-ba kerül.

181 kg nyers aczél többlet $\frac{67 \times 181}{1000} = 12.127$
10000 kg-nál a költség 14,118—12,127 Márka, 1.991 Márka vagy tonnánként kerek 20 fillér.

Ugyanezen czél Silicium-Carbidal érhető el. Ha ez 67.5% Si és 32% C tartalmaz, akkor az előbbi fel-

Közölni" e napokban fogja hozni. — Mint már egyik előző lapszámunkban említettük, az újonnan kinevezett bányai igazgató kipróbált, ügybuzgó, jeles szakember, ki ezen bányakerület viszonyait alaposan ismeri. Így hát a kormány alig nevezhetett volna ki nálánál alkalmasabb és érdemesebb férfit e szép hatáskörű állásra. Fogadja szívesen az új bányai igazgató a mi őszinte üdvözlésünket is e kitüntető előléptetéséhez.

— **Előléptetés.** Ravasz Sándor akadémiai titkári irnok, a megfelelő fizetés, lakpénz és fajárandóság emelésével akadémia iroda intézőnek lett előléptetve. Az előléptetett szorgalmas, buzgó tisztviselő ezt valóban kiérdemelte.

— **Halálozás.** Remez Berta kisasszony e hó 2-án reggel, felső-rózsautcai lakásában szívszélhűdés következtében meghalt. Az elhunytat, kinek széles körben ismert varrodája és varróiskolája volt Selmezbányán, ma temetik el.

— **Rímely Károly** besztercebányai megyés püspököt mult hó 28-án, nevenapján, nagy és meleg óvációtban részesítették. Az általános tiszteletben és szeretetben álló nemeslelkű főpapot a garam-vidékiek közül is sokan üdvözölték, kiknek sorából felemlítjük: Lovag Berks Róbert csász. és kir. kamarás a Baró Geramb-Unio representansát és a szl. Gergely-rend közep kereszties vitézét, Csipkay János zsarnóczai erdőmestert, Finka Sándor járási főszolgabíró, Fajth Mátyás körmöczbányai reáliskolai igazgatót, Vetzél István Garam-szl.-keresztii plebánost és Koller János geletneki erdőgondnokot. Mint a „Bb. és V.” írja a fenkölt lelkű főpap megyés püspöksége ideje alatt, eltekintve a karácsony és husvétkor évenként a szegények között kiosztatni szokott 600—600 koronától 125400 koronát adott különféle jótékony czélokra.

— **Horváth Béla indulónak** nevezte el legújabb zeneszerzeményét főispánunk tiszteletére Balogh Laci a helybeli nemzeti zenekar jeles primása. Ezen induló, melyet Balogh Laci kiadni is szándékozik, a főispánnak van ajánlva s a selmezi közönségnek a folyó hó 6-án tartandó jelmezbálon alkalma lesz azt a teljes zenekartól hallgatni. Az induló élénk ütemű, változatos, mondhatjuk, lelkes zenéjű s dicséretére válik Balogh Lacinak, ki így nem csak mint jeles zenész, de mint zeneszerző is mutatkozik be, mihez őszintén szerencsét kívánunk neki.

— **Az apáca zárdát építő bizottság** mult hetfőn délután tartott ülésében a beérkezett 5 ajánlat közül, mint legelőnyösebbet a Wünsch Róbert czég tervét és ajánlatát fogadta el. Az öt ajánlattevő volt: Wünsch Róbert budapesti czég, Weigel és Birman budapesti, Cserey Ede besztercebányai, Matczán Ferenc selmezi és egy malaczkai vállalkozó. Az apáca zárdá építésének ügyéről különben legközelebb bővebb tudósítást hozunk.

tételek mellett 10000 kg aczélhoz $\frac{20 \times 100}{67.5} = 29.9$ kg.

Si C szükséges. Ezen 29.6 kg Carborundumnak költsége nem lehet nagyobb mint $14.118 + \frac{67 \times 29.6}{1000} = 16.101$

vagyis ha 1 kg Carborundumnak $\frac{1610}{29.6} = 44.3$ fillérbe kerül, a gyáros a Ferrosilicium megömlesztés költségét megtakarította.

Jelenleg az ára ugyan sokkal nagyobb, de tekintettel arra, hogy egyedül Németországnak fentebbi czélra évente 2444 tonnára volna szüksége, nem minden alap nélkül nagy jövőt jósol a Silicium-Carbidnak az aczélgyártásban. Húsz év előtt az aluminium ára 72 márka volt s jelenleg 3 márkára szállt le; tekintve azt hogy az aluminium előállítására szolgáló nyers anyagok sokkal nehezebben szerezhetők be és sokkal drágábbak mint a Silicium-Carbid előállítására szolgáló homok, kocsz és konyhasó, a Silicium-Carbid árának lejjebb szállása bizton várható.

Czementaczél gyártásra is alkalmas a carborundum a mennyiben a vas úgy a Si, mint a C könnyen felveszi.

A carborundum összetételének kipuhatólása nem oly egyszerű azon oknál fogva, mivel az anyag feltárása igen nehéz. Már az aprítása is keménysége miatt bajt okoz s az eljárás mindenek előtt porrátorés és iszapolásból áll s csak a legfinomabb por kerül a feltáráshoz, mely Na ke CO₂-mal való olvasztásból áll.

Ugyanis 0.4 gr 4-szer annyi Kalium-natrium-carbonittal keverve platintégelyben lassan fokozódó hőmérséknél kezeltek a mi 6 óráig tart, mivel hirtelen emelkedő hőmérséknél a tömeg erősen habzik és könnyen kifut. Ezen kezelésnél a Silicium-silicatba megy át, melyben a kovasav szokott módon meghatározható.

A leszűrt folyadékban a vas és többi bazis keresendő.

— **Baleset a jégpályán.** Cséti Ottó akad. tanár, főbányatanácsos Pista fiacskája mult pénteken este a jégpályán korcsolyázott és egyik társával kergetődzött. E közben az előbb haladó fiu megboltlott s elesett, Cséti Pista pedig oly szerencsétlenül esett rá, hogy álla amannak korcsolya kampóján súlyosan megsebesült. E baleset megtörténtét természetesen sajnáljuk; de ebből az a főtanulság, hogy a korcsolyapályán nagyobb felügyeletet kell gyakorolni és az ily fajta kergetődzéseket és más veszélyes produkciókat, legalább a gyermekeknél, szigoruan betiltani. Elvégre is a korcsolyázás czélja, különösen a gyermekeknél, nem lehet az, hogy csintalankodó játékot, mely mint látjuk veszélyes is lehet, üzzenek, hanem hogy az mint testedző tornászat gyakoroltassék.

— **Betöréses lopás.** Mult számunkban hoztuk a hírt, hogy Felső-Fuchslochon Eichel József mézszárszekét feltörték s onnét 80 krnyi készpénzt és több kilo húst loptak el. A nyomozással Istvánik Mihály hegybányai csendőrörsvetelő lett megbizva, ki Petrus Márton csendőrrel a helyszinén azt meg is tartotta. Az eredmény meglepő volt, mert a tettes nemcsak ezen betöréses, hanem sok más lopást is követett el és a megejtett házmotózásoknál egy csomó lopott tárgyakat találtak. — A főtettes Madluska Károly, 17 éves csavargó, ki már mindenféle mesterséget próbált kezdeni, de minden mesterétől elszökött. Legutóbb édes anyja házánál tartózkodott Felső-Fuchslochon; de Zólyomban lakó atyját, Madluska Pált és bátyját, Madluska Istvánt is gyakrabban felkereste. Madluska Károly beismerte, hogy Eichel Józsefnél egy álkules segítségével ő követte el a betörést. Anyja házána még 21 kilo húst találtak. Istvánik Mihály csendőrörsvetelő dicséretes erélyvel és ügyességgel kinyomozta azt is, hogy a Broszmann Jenő kir. bányatanácsos és Dr. Fallér Gusztáv kincstári orvos kárára régebben elkövetett tolvajlásokat szintén Madluska Károly követte el és hogy a lopott tárgyak nagyobb része atyja és illetve bátyja lakásán van elrejtve Zólyomban. A nyomozó csendőrök erre Zólyomban megtartották a házmotózást és itt csakugyan megtalálták a lopott tárgyakat ezeken felül pedig még vagy 17 firt értékű pipákat is. Utóbbiakat az öreg Madluska Pál lopta, Takács Ede zólyomi pipagyáros gyarából, melyben mint munkás volt alkalmazva. Takács a pipákat visszakupván, a tettes feljelentésétől és megbüntetésétől elállott. — A vizsgálat során továbbá kitűnt, hogy a lopásokról tudomással birt a harmadik testvér is, Madluska Wolfgang. Így hát mind a három le lett tartóztatva és a járásbíróshoz átkísérve. — A lopott tárgyak nagyobb része megkerült. Az okozott kár mégis a 150 firtot meghaladja.

A kötszövetgyárban elkövetett lopás ügyében a helybeli kir. járásbíróshoz még mindig folytatja a vizsgálatot. A gyanúsított Korenek még mindig vizsgálati fogságban van, de a tett elkövetését határozottan tagadja. A más irányban vezetett vizsgálat is eddig eredményre nem vezetett. A károsult vállalat igazgatója 50 firtnyi díjat tűzött ki annak, ki a tettes és a lopott pénz kézrekerítéséhez nyomra vezet.

— **A városi törv. hatóság 1896 évi ügyforgalmára** nézve Sztancsaj Miklós főjegyző kimerítő jelentéséből jónak látjuk közölni a következőket: Először is az ügykezelés megkönnyítése, az ügyek gyorsabb ellátása és kiadványozása czéljából a főjegyző az elintézés alatt álló ügyekről nyilvántartást vezet, mely által elérí azt, hogy a közigazgatás egész ügykezelésében nemcsak az ügyirat, hanem maga az ügy is érdemben elintézését nyerjen. Ezentul vezettetik egy irat felszerelési sorkönyv is, mely igen czélszerűnek bizonyult be. A törvényhatósági összes ügyek elintézését illetőleg ezek az érdekesebb számadatok: A törv. hat. bizottság mult 1896 évben 17 ülést tartott s ezeken 412 ügyet tárgyalt és intézett el. A közigazgatási bizottság 12 ülésében 214 ügyet tárgyalt. A városi tanács összesen 51 ülésben 2031 ügyet intézett el. A v. főjegyző és tb. főjegyző tehát együttesen 80 t/val. közig. illetve tanácsí jegyzőkönyvet szerkesztett s ezeken kívül az összes küldöttségek és szakkbizottságok üléseinek jegyzőkönyveit összesen 25-öt. A v. főjegyző a v. tanácstól 642 utasítást kapott, melyekből elintézt 641 meghagyást, maradt további feldolgozásra 1 ügy. 1896 évben összesen 13400 ügydarab érkezett be, melyből 208 db. maradt az év végén hátrálékban. Ebből láthatjuk, hogy városi tisztviselőink nem kis feladatot teljesítettek a mult évben is.

— **Rendőri hírek, Lopások.** K. V. czipészegéd Bánik Lajos czipész mesternél mestere kárára több pár czipőt lopott el és azokat itteni őszereknél értékesítette. Tettét Klein Frigyes rendőrfogalmazó vallatására beismerte. A letartóztatott tettes a kir. járásbíróshoz kísértetett át. — Uschelbetz János volt kéményseprő segéd, ki sikkasztás miatt már egy ízben rendőri vizsgálat alatt állott, a mult napokban mulatozás közben, a Gutfreund-féle kocsmában, társa zsebéből 5 firtot ellopott. Uschelbetz, ki tettét hasztalan tagadta

a kir. járásbíróshoz lett átkísérve. — Csabák Pál Polkoráb József asztalosmester tanoncza, Chauer Ottó városi főpénztárnok kárára tüzi fa lopást követett el. Csabákot a rendőrkapitányi hivatal ítélte el és büntette meg.

— **A városi vigadó** vendéglői helyiségét mult kedden nyitotta meg az új bérlő, Winterstein Bernát. Igen szép uri és hölgy közönség gyűlt egybe s kitűnően mulattak Balogh Laci bandájának pompás nótái mellett. A nagyszámú vendégek nem győzik eléggé dicsérni az új bérlő valóban kifogástalan étel és italait valamint a nagy tisztaságot és prompt kiszolgálást. A helyiségek is egészen renoválva vannak s kellemes benyomást gyakorolnak a látogatókra. — Az új bérlőnek gratulálunk a sikeres kezdethez s kívánjuk, hogy így folytassa.

— **Difteritisz-szerum.** Megemlítettük mult számú lapunkban, hogy Huberth Andor városi mérnök kis lánykaja difteritiszbe esett. Most örömmel közölhetjük a hírt, hogy a leány-gyermek nemcsak életveszélyen kívül van, de teljesen fel is épült. A kis beteget dr. Tóth Imre kincstári főorvos difteritisz-szerummal kezelte és annak gyors alkalmazása ez esetben teljes sikerrel vált be. Bár minden difteritisz esetben ugy volna!

— **A mentő intézményre** nézve Dr. Tóth Imre kincst. főorvos a következő sorokat intézte a rendőrkapitányi hivatalhoz: Mint szóval felajánlottam, jelenleg írásban is megteszem, hogy hajlandó vagyok a város területére és a külutczákra egy mentőtársulatot a helybeli rendőri tiszték és közegekből kiképezni és szervezni. Az ebbeli első oktatást már megtartottam, ezután következik a mentőknek alapos kioktatása és begyakorlása, mely tanfolyamot a jövő hó elején készséggel kezdem meg. — Ilyen tanfolyamokat és kötőzési gyakorlatokat évente legalább is kétszer tartok szükségesnek, hogy a mentők ez igen fontos szolgálót a rászorult lakosságnak alkalomadtán helyesen teljesithessék. A város területén a mentőszerek szükséglete (a mentőtáska felszerelése) lehető kevésre korlátozható; csakis a nélkülözhetlen külszerekre van szükség s pedig azért, hogy a táska sem nagy, sem tágas ne legyen. A mentőtáskát a következő kötszerekkel ajánlom felszerelni: 1. 2 db 4 méter hosszú 3—4 ujnnyi széles vatmoll pólya, 2. db. 4 m. hosszú 3—4 ujnnyi széles gaze pólya. 3. 2 méter hosszú corrosiv hidrofíl. 4. 50 gr. Brensvatta. 5. 1 db. Esmarch féle kötöző (ruganyos nadrágtartó). 6. 1 db Δ kendő. 7. 10 db gombostyú carlsbádi) 8. db. plaidtű. 9. Olló. A külutczákba még 10 db Doverpor. A városi rendőrhivatalban ajánlom készletben tartásra ezen felsorolt kötszerekből az 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., szám alattiakat kétszeresen, a 8., 9. alattiakat pedig csak egyszeresen. Azonfelül ajánlom, hogy a rendőrhivatalban legyen készletben a csonttörések bekötözéséhez szükséges kűlönféle hosszúságu faszindelyből, 12 a karra, 12 db. az alszárra és czombra, és 4 db az egész altestre, 4 tábla közönséges vatta, 2 csomó széles fűző, továbbá 250 grm Brenswatta, 1 vég Corrosiv hidrofíl és néhány gaze pólya.

— **Közegészségi vizsgálat.** Uzoni Kuti István rendőr alkaptány, dr. Tandlich Ignác tb. főorvos kíséretében ez idő szerint tartja a közegészségi vizsgálatokat a kereskedésekben, hentes, mészáros és más üzletekben, valamint a vendéglők és kocsmákban. Az eddig megejtett vizsgálat eredményeként már most jelezhetjük, hogy St. L. gyár utczai szatócs üzletében oly állapotokat talált az eljáró alkaptány, hogy kénytelen volt több élelmi czikket elkobozni és a további szodagyártást teljesen betiltani. Ezenkívül a szatócs 50 firtnyi bírsággal büntettetett azzal, hogy üzletét és szodagyártását csak az esetben folytathatja, ha azt a közegészségügyi követelményeknek megfelelően rendezi be és vezeti. A szodagyártástól mindaddig eltiltatott, míg e követelményeknek meg nem felel. — Az eljáró alkaptány és tb. főorvos a czipőgyárat is tüzetesen megvizsgálták és az erről szóló kimerítő jelentésben az ottani helyiségek alkalmatlan voltát kiemelve javasolják, hogy a vállalat kényszerítessék vagy egy új gyári épület felépítésére vagy más helyiségről való gondoskodásra, mert a jelenlegi helyiség teljesen alkalmatlan, sőt az abban elhelyezett gépek kezelése a hely szűke miatt élet veszélyes. Megvizsgáltatott még több kereskedés, hentes és mészáros tüzlet is; az érdekes vizsgálat teljes befejezése után az összeredményről be fogunk számolni.

— **Skatulya gyár.** Lovag Berks Róbert csász. és kir. kamarás, a báró Geramb-Unio genialis representansa ez idő szerint egy skatulya, dobozgyár létesítésén fáradozik. A terv szerint a skatulya gyárat egy millió forint alaptőkével alakítandó részvény-társaság alapítaná még pedig Bars megye területén. — Jól tudjuk, hogy a nemes lovnak — elég botorul — nem egy okot szolgáltatott városunk egy időben arra, hogy ránk megnehezteljen; de legyen ennek vége Hiszen mi azon időben, midőn lovag Berks Róbert törv. hat. bizottsági tagságáról lemondott, kiemeltük, hogy e lemondást elfogadni nem szabad, hogy nekünk nagy szükségünk van a jeles szfúv tanácsára és segítségére . . . de hiába, akkor szavunk figyelembe nem vétetett. S ime most város szerte felszólal a közvélemény, hogy lovag Berks Róbertet kérnünk kell, miszerint e skatulya gyárat, mely bizonyára prosperálni fog, mint minden általa kezdeményezett vállalat, városunk s nem Bars megye területén létesítse. A városnak pedig minden lehető el kell követni, hogy a gyár itt épüljön.

— **Munkások önképzőkör.** A selmeczbányai czipőgyári munkások múlt vasárnap délután népes gyűlést tartottak, melyen több lelkes és okos beszéd után megalakították „a czipőgyári munkások önképzőkörét,” melynek célja, a munkásoknak szabad időben otthonul szolgálni, olvasással, eszmecserevel, felolvasások, szavaltatok tartásával önmagukat képezni. A kör nyelve magyar s az elfogadott alapszabályok szigorúan kimondják, hogy politizálni, nemzetiségi vagy vallási kérdéseket a körben tárgyalni nem szabad. A körnek védnökévé Bretschneider Zsigmond kiáltott ki egyhangulag, ugyszintén egyhanguan választott meg dísztaggá Schwarcz Lipót a gyár igazgatója és díszelnökké Vörös Ferencz, városi tb. főjegyző. A működő tisztikar a következőleg alakult: Elnök Szabó Gyula; alelnök Reisinger Károly; jegyzők: Chvála Adolf, Blumenfeld Lipót; gazda Baranka József lett. A gyűlés, melyen a czipőgyári munkások — mintegy 180 — javarésze jelen volt a legnagyobb rendben folyt le. A hatóság képviselőjében U. Kuti István rendőr-alkapitány volt jelen, a ki a gyűlés végén buzdító s lelkesítő szavakat intézett a munkásokhoz, céljuk eléréséhez kitartást s nem szűnő buzgóságot kívánva. — Részünkről is örömmel üdvözljük városunkban az első munkás önképzőkört, melynek célja, a magyar munkásoknak hazafias irányban való önképzése és művelése, működésükhöz mi is sikert kívánunk s mennyiben tehetjük készséggel leszünk segélyére, támogatására az újonnan alakult és szép reményvel bíztató körnek.

— **Népmozgalmi kimutatás.** A belvárosi I. ker. anyakönyvi hivatal kimutatása az 1897. évi január hónapban a belvárosban, Banka- és Rovna külutczákban történt születésekről és halálozásokról. Született: fiú 13, leány 16, összesen 29. Meghalt: férfi 16, nő 15 összesen 31. Ezek közül 0—7 éves korban halt el 18, 17—30 éves korban halt el 2, 41—50 éves korban halt el 5, 50 éven felüli 6. A halálokok között legnagyobb számmal van a tüdőlob 14, gyermek aszály 2, sorvadás 2 esetben. A kanyaró csak 1 esetben okozott halált. A kimutatás szerint tehát e hónap a halálozó soknak kedvezett, kettővel meghaladván a halálozások száma a születésekét. Megdöbbentő, eljlesztő nagy a gyermek halálozás, minek oka az a nyomoruság és szegénység, melynek megszüntetése céljából lapunk szüntelenül harcol. Ha összehasonlítást teszünk hazánk többi és pedig azon városaival a melyek hygieniai szempontból nagyon is hátra állanak, melynek Budapest s különösen Makó: még ott sem látjuk azt, hogy a gyermekhalálozás oly nagy legyen, mint városunkban. Szomorúan konstatáljuk ezt, de kötelességünknek tartjuk a köz érdekében folyton rámutatni mindenre, a mi baj, a mi rothadt, mely érdében javítani, orvosolni lehessen azt. Közegészségügyünk bizony nagyon mostoha gondban részesül nálunk.

— **Levél a szerkesztőhöz.** Az Erzsébet-utcai Szt.-Erzsébet kápolna toronyórájának tárgyában levelet kaptunk, melyet a közhaszn érdekében itt közlünk: Tisztelt Szerkesztő Úr!

Becses lapjának legutóbbi számában közölve lett, hogy a Szt.-Erzsébet kápolnai toronyóra csak jelentéktelen hiba miatt állt meg, mely már helyre is lett hozva. Legyen szabad ehhez néhány szót szólnom. Az a toronyóra a múlt héten szerdáról csütörtökre való éjjelen 2 óra és 45 perczkor megállt és állva maradt két napon keresztül. De ez nem volt az első eset. Már előbb is több ízben jónak látta ez az óra szabálytalanul ütni, s változatosság okáért néha be is szüntetni működését. Jelenleg, midőn e sorokat írom, jár ugyan az az óra, de lehet, mire tán e levelem nyomdafestéket lát, az a toronyóra állni fog ismét, már tudniillik a gépezete. És az nem is lehet másként: mert legyen bármily kitűnő a szerkezete, de ha eső veri, hó, jég lepi a vaskerekeket, akkor az óraműnek el kell romolnia; ha mástól nem, hát a rozsdától. Mint értesültem, még olaj sincs az óramű kenésére, s azt Piccin órás a saját költségén teszi, bár nem a kötelessége, mint hallom. Mégis kár ezt az órát annyira elhanyagolni; a város kissé törődhetnék vele, s legegység is gondoskodhatnék az óranak az időjárás viszontagságai ellen való megvédéséről.

Egy Erzsébet-utcai lakos

— **A selmeczbányai gyógyászati és természet-tudományi egyesület 1895. évre szóló évkönyve,** melyet Gschwandtner Gusztáv állított össze, most hagyta el a sajtót. Az évkönyvben befoglaltatik az egyesületnek 1895. évi január 25-én tartott közgyűlési jegyzőkönyve, a titkári jelentés, Altman Imrénék Péch Antal felett tartott emlékbeszédje és a következő előadások: A madárvédelemről; előadta Vadas Jenő; a szénsavról, népszerű előadás kíséreltekkel előadta: Schelle Róbert; a fogak romlásának okai, előadta: dr. Tandlich Ignác; az emberek és az állatok beszédjéről, előadta: Vitális István; a mérgekről előadta: Gschwandtner Gusztáv; a kapaszkodás viszonyának és a kapaszkodás hosszának kiszámítása, előadta: Herman Emil. A füzet végén közölve van az egyesület tagjainak névjegyzéke az 1895. év végével.

— **Hó-elhordás.** Szinte örülünk annak, hogy dicséretet is mondhatunk a fölött, hogy egy idő óta szemlátomást törekednek városunkban az eddiginél nagyobb tisztaságot s rendet fenntartani. Talán még sohasem iparkodtak a havat oly alaposan és gyorsan a városból kihordatni, mint azt most teszik. Ha így haladunk, akkor még megérhetjük, hogy tavaszkor a bizony nem legjobb állapotban lévő, sok helyt gödrös járdákat is helyreállítják s illetve, hol kell, újakat készíttetnek.

Farsang.

— **A vörös-kereszt-egylet választmánya** által holnapután szombaton rendezett nagy álarozos bál 100-as rendező bizottsága múlt vasárnap d. u. 3 órakor gyűlést tartott, melyen a rendező tagok nagy számban jelentek meg. — Krausz Kálmán főrendező beszámolt eddigi intézkedéseiről, valamint azon pénzüsszegekről, mely a rendező tagok közt eszközölt gyűjtés útján a külön rendezői költségekre befolyt. Elhatározatott, hogy a rendezők már 7 órakor este a helyszínén megjelenek. A karzat rendben tartásával: Zivuska Jenő, Székely Vilmos, Tibély Vilmos és Goldner Adolf rendezők lettek megbízva. A pénztárnál. Dr. Stuller Gyula-Oszvaldt Gusztáv és Knezovits Adolf fognak működni. A vendégek fogadása és a hölgyek bevezetése az özszes rendező tagok feladata lesz. — A maszkok a vi gadó alsó helyiségeiben gyülekeznek és csak a bál védnökönjének megérkezése után fognak csoportonként felvonulni a táncsterembe. — A táncrend impozáns szépségű mestermű. 3 méter széles és 2½ méter magas, rococo szép kerettel, mely Krause József műtermében készült. A gyönyörű festést Zsitvay János rajztanár készítette művészi kivitelben. A védnökne ő méltósága, az egyleti elnökne ő nagysága és több vendég igen díszes meglepetésekbe fog részesülni, melyekről azonban előre nem szólhatunk, mert akkor elvesztenék a „meglepetés” jellegét. — A női kis tánczrendek pompás izléssel vannak különféle színekben kiállítva, mindegyiken egy-egy szép kép. Szóval minden megtörténi, hogy a bál fényes sikere biztosítsák. Eddig a következő idegen vendégek jelentették be eljövételüket: Horváth Béla főispán, nejével, hugával és sógorával; Dr. Kovács Sebestyén Endre főorvos, Kovács Sebestyén Béla csendőrezredes; Czibulya László alispán, Lipcsey Soma ügyvéd, Berko István gyógyszerész, Laszkary Pál nagybirtokos, Schiller Antal kir. közjegyző, nejeikkel s illetve leányaikkal is; Totovits Kálmán, Sántha Béla, Soltész István és Gábor, Szlávay Pál, Bedros Péter stb.

— **A polgári dal- és zenekör** rendes évi hangversenyét folyó hó 1-én tartotta meg a Sembery-féle teremben. Az estély igen látogatott volt. A karzat ugyan gyéren volt elfoglalva, de annál többen voltak a terem földszintén, úgy a mikor tánczra perdült a dolog a vig farsaság alig fért el két kolonban tánczolni. A mulatság feszelenül a legjobb kedélyesség mellett világos reggelig tartott. Az előadott műsor is sikerülnek mondható. Singer Hermin k. a. által zenekar kísérettel előadott ének gondosan volt betanulva. Ugyszintén a vegyeskarban Friebert Mariska, Gasparik Margit, Ocsovszky Emma, és Singer Hermin k. a. igen jól viték szerepüket csak a férfihangok, különösen a tenor túl erős sőt erőltetett volt oly annyira, hogy helyenkint az egész kart elnyomta.

A férfirk által előadott két ének inkább farsasztó mint háladatos volt, és dicséretére válik a karmesternek kitartó türelme. De annál szerencsésebb volt a zenekar a darabok kijelölésében, melyek úgy izlésben mint kivitelben kitűnően sikerültek. A fuvola koncertnél, mely egy ízben már a műkedvelők által is előadott a kíséret egy kissé erősnek látszott, de azért élvezet volt a gyakorlott zenészeket és kitűnő fuvolást meghallgatni.

— **A bélébányai polgárok által** a tűzoltó egyesület javára rendezett táncmulatság, mely múlt hó 30-án tartatott meg a Mendl-féle vendéglőben, igen jól sikerült. Selmeczbányáról is többen vettek e mulatságon részt. A táncz kitűnő animóval reggelig tartott Balogh Laci zenekarának talp alá valójá mellett. — A cél anyagi eredménye is felette sikerülnek mondható. Felülfizettek: Oldinger Antal prépost-plébános, a nemes emberbarát 5 frt, Zahn Agoston, Renger Gyula, Velics György urak, Urban N. úrnő és leánya 2—2 frt, Jahn Vilmos úr 1 frt; Bukovics I. úr 1 frt, Daubner J. úr 50 kr, Seiffert Gyula úr 50 kr, Priviczky Adám úr 1 frt, Gyurkovics András, Bogya A., Horváth József, Ertl Vilmos, Barth Antal urak 50—50 kr, Szpiska M., Floch B., Ballon István, Antussik Pál urak 1—1 frt, Picin Alajos úr 50 kr, Silberbergné úrnő 50 kr, Baffia Fülöp, Walmráth Nándor urak 1—1 frt. — A rendezőség ez uton is hálás köszönetet mond a szíves adakozóknak.

Idegenek névsora.

— A múlt hétről. —

Hungária-szálló.		Szőlő-szálló.	
Srehlinger Miksa utazó, Eszék.	Bécs.	Margovitsch Simon utazó	Bécs.
Seidler Samu " " Bécs.	Bécs.	Lebel Leo utazó,	Bécs.
Pollacsék N. " " Bpest.	Bécs.	Hauser Adolf utazó,	Bécs.
Löv Henrik " " Bécs.	Bécs.	Spitzer N. utazó,	Budapest.
Gejger és Biermann " " Bpest.	Bécs.	Rosenberg Adolf utazó,	Bécs.
Bretschneider N. igazg. Bpest.	Bécs.	Blumenthal N. mérnök,	Bpest.
Heinrich Márton utazó, Bécs.	Bécs.	Westleit N. utazó,	Bécs.
Grünvald N. utazó, Budapest.	Bécs.	Breitner N. " " Bpest.	Bécs.
Lemberger N. " " Bpest.	Bécs.		
Hramszker Henrik utazó	Bécs.	Schvarcz József utazó	Bpest.
Heinrich Bertalan utazó	Bpest.	Sanerteig Hugó " " Bieliz	Bécs.
Jäger József utazó	Budapest	Turezer Antal bányászimvevő	Samos újfalu
Papp József utazó	Bécs.	Samos újfalu	Bécs.
Jeruzsalem Izidor utazó	Bécs.	Kovács L. utazó	Bpest.
Berger Henrik " " Bpest.	Bécs.	Glomber H. " " Bécs.	Bécs.
Hangi Lajos mérnök Beszterceb.	Bécs.	Taifl N. " " Bécs.	Bécs.
Rosenbau N. utazó	Bpest.	Hüller József kereskedő	Nyitra
Guttman N. " " Bécs.	Bécs.	Lösch K. utazó	Bécs.
Kohlmann N. " " Eger.	Bécs.	Penyessy Károly hivatalnok	Léva.
Bánhegyi Cz. " " Bpest.	Bécs.	Hudecz N. építómester	Besztercebánya.
Jung János utazó, Bécs.	Bécs.	Cserey Ede építómester,	Besztercebánya.
Robitsék Izidor " " Bpest.	Bécs.	Holz V. utazó,	Bpest.
Matezni Antal Beszterceb.	Bécs.	Haller H. utazó	Budapest
Hirsch Gyula " " Bécs.	Bécs.		
Weln Jenő " " Bécs.	Bécs.		

HIRDETÉSEK.

A n. é. közönség becses tudomására vagyok bátor hozni, hogy Selmeczbányán, a főtéren fekvő Wankovits-féle ház sarokboltjában egy egészen újonnan berendezett, a modern igényeknek teljesen megfelelő, a legkülönfélébb s legfinomabb hazai, francia és angol legdivatosabb szövetekkel dúsan felszerelt

szabóüzletet

nyitottam.

Azon körülmény, hogy sok éven keresztül voltam a Czemmel és Mannheim országszerte jó hírnévnek örvendő nagy szabócézár társulajdonosa és üzletvezetője, elég biztositékot nyújthat a n. é. közönségnek arra nézve, hogy mindennemű igényét úgy a szövet nyújtás, mint a szabászat terén és a tartós és divatos kivitelben kielégíteni képes leendek.

Nagyrabecsült pártfogását kérve maradok kitűnő tisztelettel

Selmeczbanán 1897. január havában

Czemmel György
szabóüzlet-tulajdonos.

Bérkocsiüzlet eladása.

Selmeczbanánról hosszab időre távozni készülőkméért is eladni szándékozombiztos jövedelmet nyújtó, virágzó bérkocsi üzletemet, melynek loállománya: 5 pár ló, a kocsik száma 10; a szánoké 5; ezekhez van 22 pár lószerszám, továbbá a zabkészlet: 800 mérő.

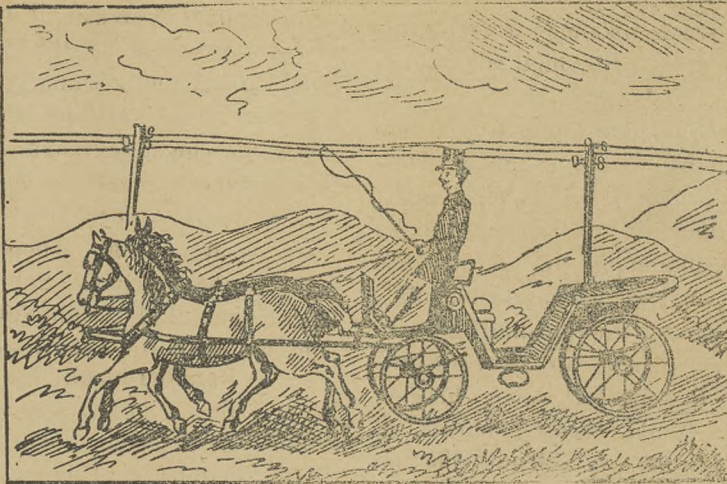
Hajlandó vagyok jókarban levő házamat is eladni, eset-

szintén kellően fogja azt vezetni, oly szorgalommal s szakértelemmel, mint én vezettem.

Ugy a jelenre, mint a jövőre is kérem a n. é. közönség becses támogatását.

Selmeczbanánya.

ZLINSZKY ANDRÁS, bérkocsitulajdonos.

leg 5—10 évre bérbe adni az üzletátvevőjének.

E hirdetésem kapcsán biztositom a n. é. közönséget, hogy üzletem, mig annak eladását lebonyolítom, ép oly pontos szolgáltatást nyújt megrendelőimnek, mint eddig, sőt még arról is gondoskodom, hogy alkalmas vevőnek adom át, a ki